

سمعک

جامعه

□ علی اصغر دانش

کارشناس شنوایی شناسی

عاملی است که چند سال پیش او را از خرید و تهیه سمعک بازداشته بود، ولی بنابه توصیه پزشک معالج و اطرافیان دوباره مراجعه نموده است.

جدول زیر (۱) میزان خرید سمعک از سال ۱۹۸۰ تا ۱۹۸۶ را با ذکر ارقام آنها در ایالات متحده نشان می دهد.

سالانه میلیونها نفر در دنیا ناچار به خرید سمعک می گردند. سمعک یک پروتز شنوایی است که به منظور جبران کم شنوایی در افراد کم شنوا طراحی گردیده و معمولاً بیمار در آخرین مراحل، پس از گشت و گذار فراوان و پرس و جو از پزشک و شنوایی شناس و متخصص، بالاخره به آن روی می آورد، یک بیمار کاندید سمعک را در نظر بگیرد، وی در دفتر متخصص سمعک و یا شنوایی شناس نشسته و با ناامیدی به اطراف خود می نگرد، ترس از این که چگونه می خواهد یک سمعک را بر روی گوش خود بگذارد در بدنش رخنه کرده، با خود می اندیشد آیا لازم است که سمعک بزند؟ اصلاً سمعک به دردش می خورد؟ استفاده از سمعک باعث بدتر شدن شنواییش نمی گردد؟ اگر از سمعک استفاده کند، همسر، دوستان، همکاران و اطرافیان چگونه تصویری در موردش خواهند داشت؟ آیا فکر می کنند که دیگر نمی تواند خوب بشنود؟ اگر دوستی در خیابان سمعک را بر گوش او ببیند چه خواهد گفت؟ آیا مردم او را با انگشت به یکدیگر نشان خواهند داد و مسخره اش خواهند کرد؟ اینها سئوالاتی است که قبل از تهیه سمعک برای بیمار مطرح میشود. این همان

میزان خرید سمعک در سال ۱۹۸۰ در حدود ۷۰۰ هزار مورد بوده که ۵۸ درصد آنها را سمعک پشته گوشی و ۳۳ درصد را داخل گوشی و ۸ درصد راسمعههای جیبی و عینکی تشکیل می داده است. این ارقام در سال ۱۹۸۶ به ترتیب به بیش از یک میلیون و دویست هزار مورد، ۲۷ درصد، ۶۸ درصد و ۳ درصد رسید و سال بعد از آن نیز میزان درصد سمعکهای داخل گوشی باز افزایش یافت تا این که برای مثال در سال ۱۹۸۹ میزان خرید سمعکهای داخل گوشی به ۷۹ درصد از کل سمعکهای فروخته شده رسید.

	1986	Total	%
Behind-ear	353,802		27.90%
In-ear	871,881		68.75
Miscellaneous	42,459		3.35
	1,268,142		100.00%

جدول ۱

1980		1981		1982				
Total	%	Total	%	Total	%			
Behind-ear	428,329	58.14%	Behind-ear	465,043	55.75%	Behind-ear	448,294	52.46%
In-ear	248,713	33.73	In-ear	315,295	37.80	In-ear	359,027	42.02
Eyeglass	39,331	5.33	Eyeglass	37,575	4.50	Eyeglass	32,105	3.76
Body	20,269	2.76	Body	16,298	1.95	Body	15,059	1.76
	736,642	100.00%		834,201	100.00%		854,485	100.00%
1983		1984		1985				
Total	%	Total	%	Total	%			
Behind-ear	480,642	46.68%	Behind-ear	438,267	38.80%	Behind-ear	383,427	33.73%
In-ear	508,652	49.40	In-ear	638,748	59.12	In-ear	727,425	63.98
Eyeglass	27,860	2.71	Eyeglass	16,447	1.20	Miscellaneous	26,012	2.29
Body	12,526	1.21	Body	9,425	.88		1,136,864	100.00%
	1,029	100.00%		1,102,887	100.00%			

Table 1. Total hearing instrument sales by types-1980 to 1986 (Hearing Industries Assn. annual sales statistics).

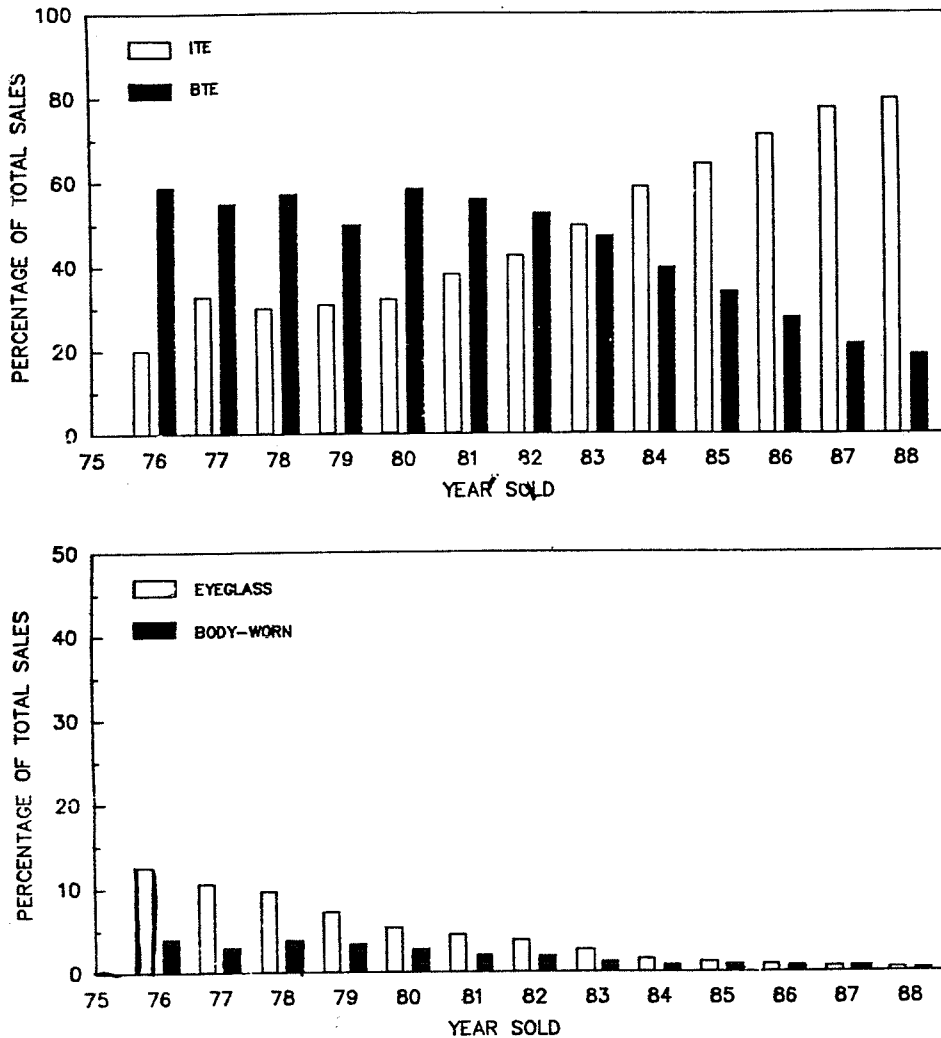

Table 2 Sales trends for various hearing aid types since 1975.

جدول ۲

و درک رفتار افرادی که دچار کمبود شنوایی هستند برای دست‌اندرکاران حرفه‌ای شنوایی و تجویز کنندگان سمعک بسیار باارزش است. تا زمانی که فرد دارای ضایعه شنوایی، کم شنوایی خود و تمام مسائل مربوط به آن، اعم از عاطفی و اجتماعی را قبول نکند، تدابیر درمانی و استفاده از سمعک بسیار مشکل خواهد بود. احتمال امتناع استفاده از تقویت صوتی در بین کم شنوایانی که هنوز آماده پذیرش استفاده از سمعک نمی‌باشند، بسیار بالا است.

قبول کردن تقویت صوتی عامل تحکیم بخش در قبول کم شنوایی است. در نظر بسیاری از بیماران قبول سمعک به منزله جدایی آنان از دوران جوانی است.

سمعک می‌تواند به عنوان نشانه‌ای از زوال جسم و بدن به نظر آید و استفاده کنندگان از سمعک همیشه در هنگام زدن آن به گوششان ممکن است چنین احساسی داشته باشند. سمعک باید به عنوان منبعی برای احساس

- مشکلات:
- الف) دیدگاه فرد استفاده کننده از سمعک
  - ب) دیدگاه اطرافیان بیمار
  - پ) دیدگاه جامعه در مورد استفاده از سمعک
  - ت) رابطه بین عدم استفاده از سمعک و روابط اجتماعی
  - ث) مسائل اقتصادی تهیه سمعک
  - ج) استفاده از سمعک در کودکان کم شنوا
  - چ) استفاده از سمعک در افراد دچار ضایعه کم شنوایی حسی عصبی
  - ح) تبلیغات ناروا!

دیدگاه فرد استفاده کننده از سمعک

برای همه مشخص است که افرادی که دچار کم شنوایی هستند در زندگی روزانه تجارب متفاوتی با افراد سالم از نظر شنوایی دارند. فهم

جدول ۲ روند فروش انواع سمعک در طی ۱۴ سال در ایالات متحده را نشان می‌دهد. همانگونه که مشاهده می‌گردد سمعکهای داخل گوش به تدریج جایگزین سمعکهای پشت گوشی، عینکی و جیبی میشوند. این آمارها نشان میدهند که مردم و صنایع سمعک سازی به سمعکهای داخل گوش یا به عبارت دیگر سمعکهایی که کمتر دیده می‌شوند، تمایل دارند. طبق نظر «لی بارگر» (Lybarger) در طی یک دوره ۲۸ ساله، هر سال حدود ۱۱ درصد از اندازه سمعکها کاسته شده است. امروز کوچک و مینیاتوری نمودن سمعکها به عنوان زمینه اصلی فعالیت صنعت سمعک سازی درآمده است، با این تلاش که تا حد ممکن سمعکها کمتر دیده شوند و ترس از متفاوت بودن با دیگران و عدم استفاده از سمعک و پس خوردن از طرف اجتماع را کنار بگذارند. البته من با مینیاتوری کردن سمعکها مخالف نیستم ولی معتقدم که ما باید در اجتماع ناآشنا نسبت به کم شنوایی، این موضوع را روشن نماییم که کم شنوایان با دیگران متفاوت نیستند. همچنین جامعه می‌بایست آموزش یابد که چگونه سمعک می‌تواند به ماکم نماید. چیزی که در تبلیغات به آن تکیه میشود این است: سمعک ظریفتر و ناپیداتر! ولی آیا این راه حل است؟

نمودار زیر (شکل ۱) میزان نیاز بیماران به سمعک و سود دهی آن را نشان میدهد. ملاحظه میشود که وقتی کم شنوایی کم و یا بسیار زیاد می‌باشد سود دهی آن خوب نیست، ولی در محدوده معینی که احتیاج به سمعک نیز در آن بالا است سود دهی آن نیز افزایش می‌یابد. این همان محدوده رضایتبخش بالا (The area of Greatest Satisfaction) میباشد و بیماران موجود در این ناحیه هستند که مینمایند

شناسایی شده از سمعک استفاده کنند. عوامل متغیری در تصمیم‌گیری بیماران برای تهیه سمعک وجود دارد که از مهمترین آنها میتوان مشکلات ارتباطی در منزل، مشکلات ارتباطی در محیطهای شنیداری پرسرو صدا، در موقعیتهای اجتماعی و مشکلات ارتباطی در محیط کار و اصرار از سوی همسر را نام برد.

حال با توجه به مسائل فوق، به مشکلاتی که درباره استفاده از سمعک وجود دارد و راه‌حلهای پیشنهادی آنها می‌پردازیم.

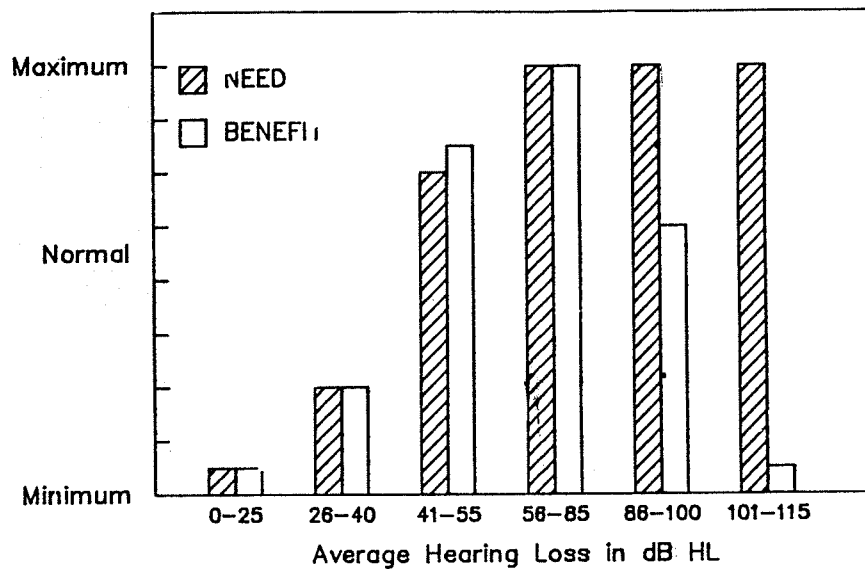

Figure 1: Illustration of the need for and potential benefit from amplification as a function of degree of hearing loss.

شکل ۱

جذابیتشان دور سازد و این مسئله باعث گردد که اطرافیان آنان نخواهند در میان جمعیت با کسی که از سمعک استفاده میکنند دیده شوند. اما واقعیت غیر از این است مردم به افرادی که با انسانهایی با تفاوت های فردی ارتباط دارند و آنها را درک و تحمل می کنند احترام می گذارند. و اهمیت دیگری که افراد استفاده کننده از سمعک در رابطه با اجتماع دارند این است که ممکن است پیر به نظر آیند. بیماران نگران این مسئله هستند و می گویند که این سمعک لعنتی علامتی است که بدن و جسم من دیگر پیر شده است و از بین رفته است و من دیگر نمی توانم برای جامعه و مردم مفید باشم. جامعه حقیقتاً نیازمند این است که نقطه نظرات و توجهات خودش را نسبت به پروسه پیری و سالمندی تغییر دهد تا بتواند به حمایت و بازتوانی چنین افرادی که دچار این واهمه ها هستند کمک نماید.

رابطه بین سمعک و روابط اجتماعی نیز همانگونه که در بالا ذکر شد بسیار مهم است و باعث ارتباط یافتن بیمار با دنیای خارج می شود و از انزواطلبی وی جلوگیری می کند. بیمار کم شنوایی که از سمعک استفاده می کند در زندگی روزمره و انجام وظایفش موفقتر است و اگر بتواند مسئله پذیرش سمعک را حل کند می تواند اعتماد به نفس بسیار مفیدی در ارتباطات اجتماعی کسب نماید. یکی از مواردی که متأسفانه در ارتباط با استفاده از

زده، از اظهار عقیده واهمه دارد به دلیل ترس از اینکه مبدا دیگران متوجه کمبود شنوایش گردند. سمعک علاوه بر اینکه پروتزی پزشکی است وسیله ای کاملاً اجتماعی و ارتباطی می باشد. سمعک فرد را به داخل جامعه میکشاند و مانع گوشه گیری و انزوا طلبی او می شود.

متأسفانه عامه مردم فکر می کنند که سمعک زدن برابر با ناشنوایی است و بی رحمانه مهر کوری بر روی فرد استفاده کننده از سمعک می زنند، در صورتی که چنین نیست ترس از صدمه پذیر بودن یکی از مشکلات افراد کاندید استفاده از سمعک است. بسیاری از این افراد تصور می کنند که اگر دیگران سمعک را ببینند فکر می کنند که کارایی این افراد کم است. ترس از کم ارزش شدن در نظر دیگران در بسیاری از موارد یکی از عوامل بسیار مهم در مورد عدم استفاده از سمعک است.

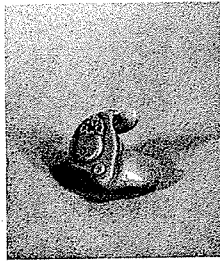
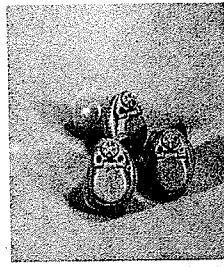
آیا ما واقعاً مردم را به علت معلولیتشان یا به خاطر استفاده از پروتزی نظیر سمعک کم ارزش میدانیم؟ اما واقع امر اینطور نیست شاید این تفکراتی باشد که افراد استفاده کننده از سمعک به ذهنشان خطور می کند! آنها از متفاوت بودن می هراسند و این واهمه باعث امتناع آنان در استفاده از سمعک می شود زیبایی و ظاهر در دنیای امروز بخصوص در غرب به عنوان استاندارد و معیار برای پذیرش در آمده است حتی مردم می ترسند از این که سمعک، آنها را از

کاملتر بودن باشد. متخصصین و بجویز کنندگان سمعک می بایست تاکید کنند که سمعک برای پریارتر کردن زندگی است و ارتباطی با سن ندارد، استفاده از سمعک میتواند باعث کاهش فشارهای روانی در بیمار شود. قطعاً فشار عصبی به میزان زیادی زوال فیزیکی پدید می آورد.

ما روزانه در کلینیک به بیمارانی برخورد می کنیم که نیازمند استفاده از سمعک هستند ولی به خاطر مسائل ظاهری (cosmetic) از استفاده از سمعک می پرهیزند این مسئله در تمام سنین دیده می شود، برخورد با این بیماران باید به گونه ای باشد که ایشان درک نمایند که استفاده از سمعک نه برای زیبایی بلکه برای رفع معلولیت آنهاست. افراد با ضایعه شنوایی، که کاندید استفاده از سمعک هستند ممکن است این ترس و واهمه را داشته باشند که سمعک می تواند نشانه ای از نقص عضوی آنها باشد، چنین افرادی با این گونه عقاید و واهمه ها می بایست آگاه شوند که اکمل و کامل بودن نوع بشر بستگی به رفتارها، اعمال و ارتباطش با دیگران دارد نه این که آیا دارای شنوایی کاملی هستند یا خیر؟ محبوبیت ما با فرورفتگی بیشتر در ادیوگرامان تاثیر نمی یابد بلکه به شخصیت و رفتار و انسان دوستی ما بستگی دارد اکثر بیماران سؤال می کنند که آیا من به سمعک احتیاج دارم؟ سؤال بهتر این است که آیا سمعک باعث بهتر شدن و بهبود یافتن کیفیت زندگی من می شود؟ پس بهتر است به عبارت دیگر یاس را به امید تبدیل کنیم.

دیدگاه اطرافیان فرد استفاده کننده از سمعک، زمینه دیگری برای بحث است. من شخصاً بیمارانی را دیده ام که سمعک خود را حتی از همسرشان پنهان می دارند. خانمهایی که سالیان دراز از سمعک استفاده می کنند. ولی از ترس کاذب طرد شدن و یا کم اهمیت جلوه دار شدن به همسرانشان در این مورد اشاره ای نکرده اند. نمونه دیگر آقای بود که با چسباندن مقداری مو روی سمعک پشت گوش آن را از نظر مخفی نگاه داشته بود. مشاوره خانوادگی در این موقعیتها و توضیح و توجیه اطرافیان درجه یک امری بسیار مهم و بدیهی است، زیرا کمک کردن این افراد به فرد کم شنوایی که از سمعک استفاده میکند می تواند توانائیهای فرد معلول از نظر شنوایی را افزایش دهد. اما بعد وسیع تر

قضیه دیدگاه جامعه در مورد سمعک است. فرد کم شنوایی که از سمعک استفاده نمی نماید معمولاً در مجامع و جلسات مهر سکوت برب

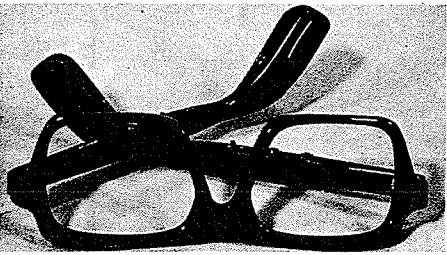
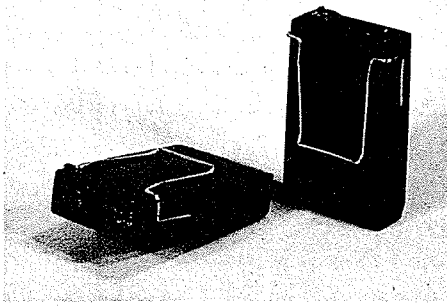

است تبلیغاتی است که از طرف سایر افراد یا اطرافیان در مورد سمک وی می شود، متأسفانه حتی برخی از پزشکان و متخصصین نیز، بخصوص در مواردی که در ارتباط با گوش نیستند وقتی فردی را با کمبود شنوایی حسی عصبی ملاقات می کنند اظهار می دارند که وی نمی تواند از سمک استفاده کند همین برخورد غیر مسئولانه باعث می گردد که بیمار سالیان سال زجر کم شنوایی را تحمل کند.

امروزه قسمت اعظم استفاده کنندگان از سمک افرادی هستند که دچار کمبود شنوایی حسی عصبی غیر قابل درمان می باشند و با استفاده از تکنولوژی جدید و روشهای فیتینگ و تجویز کاملاً علمی و آکادمیک مشکلات ارتباطیشان را حل می نمایند. متأسفانه می بینیم که در کنار خیابان و یا در فروشگاههای وسایل صوتی سمک را می فروشند، حتی داروخانهها نیز بدون توجه به مسائل استفاده از سمک آن را به فروش می رسانند که امیدواریم دست اندرکاران و مسئولین اقدامات لازم در برخورد با این مسائل را انجام دهند.

راه‌حلهایی که برای مشکلات فوق وجود دارد به این شرح می باشند:

تهیه فیلمهای علمی و آموزشی در مورد کم شنوایی و علل آن تفاوت کم شنواییان با ناشنواییان، استفاده از سمک و روش همکاری با افرادی که مشکل شنوایی دارند تمرینش است. تبلیغات سمک و وسایل کمک شنوایی در رادیو و تلویزیون می تواند در شناخت توده مردم و آگاهی یافتن آنان از این وسایل مفید باشد. آگاه کردن مردم، از طریق درج مقالات در روزنامهها و مجلات بسیار مفید است و باعث می گردد که دیدگاه مردم در برخورد با این مسئله عمیقتر باشد.

استفاده از سمک بطور نمایشی در بین هنرمندان سینما و تلویزیون باعث عادی شدن مسئله استفاده از سمک در بین مردم می شود. اگر در کتب درسی دانش آموزان بخصوص مدارس ابتدایی، کودکانی که دچار کم شنوایی هستند معرفی شوند و به دانش آموزان آموخته شود که سمک برای حل مشکلات افراد کم شنوا ساخته شده است بسیار مفید فایده خواهد بود.

ارائه خدمات و توانبخشی شایسته در مورد سمک نیز باعث استفاده بهتر بیماران از سمک خواهد گردید بیماری که همزمان با سمک برنامه مدون توانبخشی شنوایی و مشاوره دارد بسیار بهتر از فردی که صرفاً آن را از داروخانه یا مغازه‌ای در بازار تهیه کرده است، از سمک استفاده خواهد نمود. آشنا کردن متخصصین و دست اندرکاران حرفه پزشکی از مراکز بهداشت مادر و کودک گرفته تا مکانهای تخصصی در دانشگاهها یا کم شنوایی و استفاده از سمک می تواند به میزان زیادی از مشکلات افراد کم شنوا بکاهد و بالاخره رفع مشکلات روحی و روانی بیمار در ارتباط با استفاده از سمک توانائیهایی وی را در استفاده مطلوبتر از این وسیله پزشکی اجتماعی میسر خواهد ساخت.

سمعک دیده می شود امتناع والدین بخصوص مادران در استفاده از سمک در کودکانشان میباشد. چرا مادران از استفاده از سمک کودکان خود استقبال نمی کنند، با وجود این که اثرات شنوایی مطلوب بر روی گفتار سلیس و روان انکار ناپذیر است. کودکانی با کمبود شنوایی نسبی با احساس تنهایی و ایزوله بودن رشد می کنند آنها کمتر کسانی را با شرایط مشابهشان می بینند و عموماً تنها کودک با ضایعه شنوایی در کلاسشان هستند برخی از افراد با شنوایی طبیعی ممکن است آنها را به عنوان ناشنوا محسوب نمایند، از آنجا که سمک اغلب به اشتباه نشاندهنده کوری کامل است، بچه های کم شنوا خود را جزئی از جامعه ناشنواییان نمی دانند اما بطور کامل نیز در تجمع شنواییان شرکت نمی کنند. سمک جز احتیاجات این دسته از کودکان است اما ممکن است باعث شود که با دیگران متفاوت به نظر آیند اما ثابت شده است که هر چه فرد در زمان تشخیص کم شنوایی و فیتینگ سمک جواتر باشد انطباق با سمک آسانتر است باید با توجهات کافی به مادران و پدران، لزوم استفاده از سمک در کودکان کم شنوای آنان به منظور بهبود و پیشرفت در مسائل اجتماعی، توانائیهایی گفتاری و تحصیلی، ارائه شود اما متأسفانه در برخی از موارد والدین بخاطر خودخواهی نا خود آگاهشان جلوی این پیشرفت را می گیرند. از مشکلات دیگر در ارتباط با سمک مسائل اقتصادی است در سالهای اخیر با توجه به شرایط حاصل گردیده است و طبعاً می تواند یکی از عوامل بازدارنده در تهیه سمک باشد. ولی جالب است بدانیم که بیماری که کم شنوایش را قبول ندارد و فلسفه استفاده از سمک را نیز در نیافته و خود را هنوز کاندید سمک نمی داند حتی دنبال سمک رایگان نیز نمی رود.

یکی از مشکلات دیگر که بیمار با آن روبرو